

4-amino-2-metyylipentaani, urheilussa kielletty piriste

4-amino-2-metyylipentaani on kahden viime vuoden aikana ravintolisämarkkinoille ilmestynyt piriste. Sen väitetään parantavan urheilijoiden sekä fyysisiä että henkisiä ominaisuuksia, lisäävän aineenvaihduntaa ja polttavan rasvaa. Sitä myydään tehonlisääjänä, harjoittelun tehostajana ja painon pudottajana. Ravintolisien myyjät eivät kuitenkaan selosteissaan mainitse, että 4-amino-2-metyylipentaani kuuluu WADAn urheilussa kiellettyjen aineiden ja menetelmien listan ryhmään S6.b (Erikseen määritellyt piristeet) ja se on kielletty urheilussa kilpailujen yhteydessä.

4-amino-2-metyylipentaani muistuttaa rakennekaavaltaan ja biologisilta vaikutuksiltaan toista kiellettyä piristettä, metyyliheksaaniamiiniä (DMAA, 1,3-dimetyyliamiini). Metyyliheksaaniamiini on nyttemmin vedetty pois markkinoilta aiheuttamiensa terveyshaittojen takia useissa maissa – myös Suomessa. 4-amino-2-metyylipentaani on kehitetty nimenomaan korvaamaan metyyliheksaaniamiini urheilijoiden tehonlisääjänä.

4-amino-2-metyylipentaanin käytön aloittamista harkitsevien on syytä huomata, ettei aineen tehoa eikä sen haittavaikutuksia ole tutkittu ihmisillä. Ei ole poissuljettua, vaan pikemminkin luultavaa, että 4-amino-2-metyylipentaani aiheuttaa elimistössä samoja haittoja kuin metyyliheksaaniamiini, joka vaikuttaa haitallisesti muun muassa sydämen ja aivojen toimintaan ja on aiheuttanut myös kuolemia.

Tällä hetkellä 4-amino-2-metyylipentaania sisältäviä valmisteita markkinoidaan aggressiivisesti ympäri maailmaa. Urheilijoiden kannalta erityisen ongelmallista on se, että 4-amino-2-metyylipentaani esiintyy ravintolisävalmisteissa monilla eri nimillä, eikä niitä välttämättä mainita tuoteselosteissa. 4-amino-2-metyylipentaanista käytettyjä muita nimiä ovat

4-amino-2-metyylipentaanisitraatti
4-metyyli-2-pentaaniamiini
4-AMP
AMP-sitraatti
4-metyyli-4-metyylipentaani-2-amiini
1,3-dimetyyllibutyliamiini
1,3-dimetyyllibutyliamiinisitraatti
DMBA
2-amino-4-metyylipentaani
2-pentaaniamiini ja
pentergy.

Koska 4-amino-2-metyylipentaania ei ole tutkittu ihmisillä, sen poistumisnopeutta ihmiselimistöstä ei tiedetä. Siten ei myöskään voida arvioida varoaikaa eli kuinka pitkään sitä tulisi olla käyttämättä ennen kilpailuja, jotta se ei enää näkyisi dopingtesteissä.

Viiden viime vuoden aikana metyyliheksaaniamiini on aiheuttanut piristeistä eniten positiivisia dopingtestituloksia maailmanlaajuisesti (yli 30 prosenttia kaikista piristepositiivisista). Suuri osa näistä on luultavasti ollut niin sanottuja vahinkotapauksia, sillä 4-amino-2-metyylipentaanin tavoin metyyliheksaaniamiiniakin on markkinoitu useilla eri nimillä, eivätkä urheilijat aina välttämättä ole ymmärtäneet käyttävänsä kiellettyä ainetta. Nyt on vaarana, että 4-amino-2-metyylipentaani perii metyyliheksaaniamiinin paikan eniten positiivisia dopingtestituloksia maailmanlaajuisesti aiheuttavana piristeenä.

ADT kehottaa urheilijoita olemaan valppaina ravintolisien käytössä välttyäkseen 4-amino-2-metyylipentaanin aiheuttamilta dopingrikkomuksilta sekä mahdollisilta terveysriskeiltä.

Timo Seppälä
ADT – lääketieteellinen johtaja